

Stanovisko CTF k poslaneckému Návrhu novely zákona č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach v znení neskorších predpisov

Bratislava, 22.9.2022

Bezprecedentné zvýšenie osobitného odvodu vážne ohrozuje rozvoj služieb poskytovaných sektorom telekomunikácií

Slovenskí telekomunikační operátori združení v záujmovej, dobrovoľnej, nezávislej a nepolitickej organizácii Fórum pre komunikačné technológie (CTF) odmietajú Návrh novely zákona č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach v znení neskorších predpisov. Prijatie takejto novely a jej následné uvedenie do praxe by vážne ohrozilo rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry na Slovensku a v čase energetickej krízy aj podlomilo finančnú stabilitu firiem podnikajúcich v sektore elektronických komunikácií, ktoré patria k najväčším investorom a zároveň aj platcom daní na Slovensku.

Keď v roku 2020 vypukla pandémia COVID19, celá spoločnosť spoliehala na služby firiem v odvetví elektronických komunikácií. Toto obdobie ukázalo **dôležitosť týchto sietí a služieb pre verejnosť, ale aj pre fungovanie verejnej správy a celého podnikateľského prostredia**. Firmy pokračovali v pokrývaní vidieka vysokorýchlostnými sieťami aj napriek ich nerentabilnosti a keď začal konflikt na Ukrajine, boli medzi prvými na hraniciach s pomocou pre utečencov či pre verejnú správu.

Príjmy, ktoré podniky v odvetví elektronických komunikácií dokázali aj v tomto období generovať, aj keď ich rast sa spomalil, neboli výsledkom špekulácií počas globálnej pandémie či prebiehajúceho vojnového konfliktu, ale kontinuálnych investícií do svojich sietí a inovácií produktov v prospech zákazníkov.

Okrem dlhodobých investícií do **budovania a modernizácie pevných a mobilných sietí na úrovni 350 až 400 mil. EUR ročne** zaplatili operátori **v rokoch 2020 a 2022 vyše 200 mil. EUR za získanie licencií** od Slovenskej republiky na prenájom frekvencií pre budovanie sietí 5G. Ďalších približne 20 mil. EUR budú operátori platiť každý rok za to, že ich v praxi využívajú. **Mobilní operátori preto patria k najväčším súkromným investorom v krajine a najväčším platiteľom daní a odvodov.**

Najväčšou prekážkou ich hospodárenia sa však **od roku 2021 stal bezprecedentný nárast ceny elektrickej energie**, ktorá je jedným z ich hlavných operatívnych nákladov. Aj keď náklady pre každého z národných operátorov pre rok 2022 narastú oproti plánom o milióny eur, tieto spoločnosti nesmú poľaviť vo svojich investíciách, pretože licencie na využívanie frekvencií rovnako ako strategické dokumenty SR a EÚ pre oblasť digitalizácie stanovujú jasné termíny.

Pre celý sektor je teda sklamaním, že **namiesto hľadania systémových riešení** na zmiernenie dopadov nárastu cien elektriny a podpory investícií pre rozvoj digitálnej infraštruktúry sa objavil **len návrh na ďalšie zvýšenie daňovo-odvodového zaťaženia**, ktorý by národným operátorom znížil ich jednotlivé rozpočty o ďalších niekoľko miliónov EUR. Navyše bez náležitej odbornej diskusie a posúdenia dopadov nielen na tieto subjekty, ale aj celú ekonomiku SR.

Keďže tento návrh nebol predmetom odborných debát a analýz ako by bolo náležité, dovoľujeme si aspoň touto cestou upozorniť na najvýraznejšie rozpory Návrhu novely zákona voči realite, v ktorej telekomunikačný sektor podniká:

1. Telekomunikačný sektor neťaží zo súčasných kríz, ani nárastu cien energií

Vyššie ceny energií sa firmám podnikajúcich na telekomunikačnom trhu priamo dotýkajú na strane nákladov v objeme miliónov eur ročne. Cieľom týchto subjektov je minimalizovať dopady na svojich zákazníkov – ľudí, ktorí využívajú technológie a služby na komunikáciu, prácu, vzdelávanie a elektronické služby. **Keďže v sektore telekomunikácií nejde o neprimerané zisky plynúce zo súčasnej situácie, takýmto návrhom uvedeným do praxe by boli telekomunikační operátori zaťažení v čase energetickej krízy dvojnásobne.**

2. Telekomunikačný sektor pomohol a pomáha verejnosti a štátnym inštitúciám v krízových situáciách

Telekomunikačné siete preukázali svoj význam počas obdobia pandémie Covid-19 a doručovania nevyhnutných služieb pre orgány štátnej správy, podnikateľov, či bežných obyvateľov. Náš sektor vtedy ustál bez väčších problémov načakaný nápor na siete operátorov a investoval do zlepšovania kvality a rozsahu služieb. Telekomunikační operátori v čase lockdownu a nútenej práce z domu navyšovali svojim zákazníkom objemy dát pre plnohodnotnú prácu z domu a nad rámec pomáhali aj učiteľom so zvýhodnenými tarifami. Rovnako operátori po vypuknutí utečeneckej krízy spôsobenej vojnou na Ukrajine pristúpili nad rámec svojej zodpovednosti k poskytnutiu pomoci utečencom, či už vo forme zvýhodnených volaní, bezplatného poskytnutia SIM kariet, či objemov dát, ktoré mali za úlohu zmierniť dopad tejto situácie na najzraniteľnejšiu skupinu.

Sektor telekomunikácií očakával v čase rastúcej energetickej krízy diskusiu so štátom zameranú práve na zmiernenie jej dopadu na zodpovedné firmy, paradoxne však predmetnou novelou musí čeliť ďalšiemu odlivu financií.

3. Telekomunikačné siete sú v dobe digitálnej revolúcie kľúčovou súčasťou infraštruktúry SR

Jedným z pilierov rozvoja európskeho, a s ním aj slovenského hospodárstva je úspešná **digitálna transformácia**, ktorej naplnenie je základom Digitálneho kompasu pre digitálne desaťročie EÚ. Slovensko si pre naplnenie stanovených cieľov schválilo Stratégiu digitálnej transformácie Slovenska 2030 a k nej prislúchajúce akčné plány, ktoré reflektujú priority stanovené v Pláne obnovy a odolnosti SR, v Stratégii výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR 2021-2027 – RIS3, v novom Programe Slovensko, a reagujú aj na odporúčania OECD a iné kľúčové strategické dokumenty z oblasti digitalizácie. Táto transformácia **je však možná len v prípade existencie kvalitných a bezpečných digitálnych sietí**, ktoré budujú, a v zmysle svojich zákonných povinností ich udržiavajú a rozvíjajú, firmy v tomto odvetví.

Neúmerné daňové zaťaženie by malo za následok spomalenie rozvoja tejto digitálnej infraštruktúry, čo sa môže odraziť nielen v jej pozvoľnom zaostávaní, ale aj priamo v konkurencieschopnosti Slovenska v globálnom digitálnom priestore a jeho kybernetickej bezpečnosti.

4. Zvýšený odvod bude mať negatívny vplyv na objem investícií a plány s budovaním a modernizáciou sietí

Mobilní operátori patria k najväčším súkromným investorom v krajine a najväčším platiteľom daní. S investíciami operátori neprestali ani počas kríz. Aj preto vzniká obava, že zatiaľ čo sektor bude štátu odvádzať viac financií, príjmy štátu to nezvýši. Zníženie investícií do sieťovej infraštruktúry môže verejnosť, štátna správa a podniky pocítiť o to intenzívnejšie práve v období energetickej krízy, či prípadných ďalších vln pandémie, v ktorej dôsledku budú ľudia nútení opäť pracovať či vzdelávať sa z domu. Navyiac, dôsledkom spomalenej modernizácie a nižších investícií do inovácií to bude z pohľadu občanov Slovenska

znamenat' horšiu dostupnosť bežných nástrojov pre ich komunikáciu a využívanie elektronických služieb a celkovo budovanie vedomostnej a digitálnej ekonomiky. **Prijatie novely by teda bolo v príkrom rozpore nielen s programovým vyhlásením vlády, ale aj zladením s plánmi EÚ v tejto oblasti.**

5. Ďalšie znevýhodnenie „tradičných“ poskytovateľov služieb elektronických komunikácií voči globálnym digitálnym platformám

Globálne digitálne komunikačné platformy sa dlhodobo vyhýbajú daňovej či všeobecnej regulácii na národnej úrovni štátov, čo je v príkrom kontraste s podmienkami slovenských telekomunikačných firiem. Tie okrem poskytovania služieb nepretržite investujú do budovania infraštruktúry a poskytujú súčinnosť orgánom verejnej moci v zmysle zákonov. **Navyše už teraz si náležite plnia nielen svoju riadnu daňovú povinnosť, ale už 10 rokov sú nepretržite platcami osobitného odvodu, ktorý mal byť len dočasným riešením počas trvania hospodárskej krízy.**

Už aj bez tohto navýšenia odvodu je samotné zvýšenie cien energií pre časť firiem v sektore likvidačné. Prijatie takejto novely a jej následné uvedenie do praxe by vážne ohrozilo rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry a súvisiacich služieb na Slovensku a v čase energetickej krízy aj podlomilo finančnú stabilitu firiem podnikajúcich v sektore elektronických komunikácií, ktoré patria k najväčším investorom a zároveň aj platcom daní na Slovensku. Ako sme už uviedli, predmetný Návrh novely zákona nebol témou odborných diskusií ani analýz jeho dopadu nielen na telekomunikačný sektor, ale ani na celú ekonomiku SR. Členovia nášho združenia sa zhodujú na tom, že krátkodobý efekt zvýšeného príjmu štátneho rozpočtu v žiadnom prípade nevyváži negatívny vplyv poklesu investícií v oblasti elektronických komunikácií a digitálnej spoločnosti. Už v strednodobom horizonte tak výrazne uškodí záujmom Slovenska v oblasti digitalizácie a vedomostnej ekonomiky. Návrh zákona by preto mal byť z rokovania NR SR stiahnutý a podrobený riadnemu legislatívnemu procesu.